

**Ziņojums par piena šķirņu un gaļas šķirnes kazu 2014 gada
ciltsdarba rezultātiem**

Sagatavoja:

Latvijas kazkopības biedrība

Reģistrācijas Nr.40008103307

Atbildīgā persona: Kristīne Piliena

Kazkopības nozares kopsavilkums

Kazkopības nozares galvenais mērķis ir izveidot stabilu kazu audzēšanas un pārstrādes nozari,

Šķirne	Noslēgtās laktācijas	Vidējie piena produktivitātes rādītāji standarta laktācijā 240 – 305 dienas
--------	-------------------------	--

kura spētu ražot kvalitatīvu, konkurētspējīgu produkciju – pienu, gaļu, iekšējam un ārējam tirgum.

Biedrības uzdevumi ir:

1. Izkopt Latvijā populārākās piena un galas šķirnes kazas saskaņā ar biedrībā izstrādātām un Zemkopības Ministrijā apstiprinātām Ciltsdarba programmām kazkopībā, izmantojot augstvērtīgu vaislas materiālu.
2. Kvalitatīva vaislas materiāla nodrošināšana kazu audzētājiem.
3. Kazkopības produkcijas nodrošinājums Latvijas vietējam patēriņa tirgum.

Galvenie pasākumi nozares attīstības veicināšanā:

1. Kazu skaitu palielināšana ganāmpulkos – tādejādi palielinot saimniecības rentabilitāti;
2. Kazu piena ražošanas intensifikācija;
3. Gaļas šķirnes ganāmpulku palielināšana;
4. Valsts un ES atbalsta politikas nodrošināšana, ciltsdarba attīstībai, ganāmpulku palielināšanai.

Visvairāk novietnes ar kazām ir reģistrētas Latgales, Madonas un Kurzemes reģionā, bet pēc kazu skaita – visvairāk kazu atrodas Vidzemes un Kurzemes reģionos.

Novietņu sadalījums pēc dzīvnieku skaita (LDC 01.07.2014)

1 – 5 kazas	6 – 10 kazas	11 – 20 kazas	21 – 50 kazas	51 – 100 kazas	101 – 300 kazas	301 -500 kazas
2265	321	130	39	13	10	2

Latvijā uz 01.07.2014 gadu bija reģistrētas 2780 novietnes kurās atradās 13347 kazas no kurām 9780 ir vecākas par 12 mēnešiem.

Populārāko kazu šķirņu skaits 01.07.2014 (LDC reģistrs)

	LVK	ZK	AK	TIR	AN	VBD	BK	XX	XP
Kazu mātes	1484	348	121	25	6	49	99	2783	28
Vīriešu kārta	284	112	11	4	17	10	38	1884	3
Kazas kopā	3041	691	165	29	32	84	137	9490	47

		Izsl. kg	Piena tauki %	Olbaltv. %	SŠŠ
LVK	342	534	4,06	3,10	1207
ZK	278	622	3,96	3,29	981
AK	47	450	4,12	3,01	757
VDE	16	557	3,90	3,49	852
XX, XP	44	561	4,18	3,17	1301
Republikā	812	529	4,08	3,16	1140

**Populārāko piena kazu šķirņu produktivitātes rādītāji
2014. pārraudzības gads**

2013 - 2014. gadā ar piena kazu pārraudzību nodarbojas 22 ganāmpulki, no kurām

8 saimniecības bija piena kazu šķirnes saimniecības.

Piena kazu šķirnes saimniecības

Saimniecības nosaukums	Atrašanās vieta	Audzētās kazu šķirnes
z/s Bērzi	Talsu novads	Latvijas kaza, Tīringas, Alpu, Būru kazas
z/s Birznieki	Kandavas novads	Latvijas kaza
Biruta Būgainē	Engures novads	Zānes kazas
Meždravas-1	Rīgas rajons	Zānes kazas, Vācu baltā dižciltīgā kaza
z/s Segliņi	Rīgas rajons	Zānes kaza
z/s Lejnieki	Siguldas novads	Latvijas kaza, Zānes kaza
z/s Līvi	Madonas novads	Alpu, Vācu baltā dižciltīgā, Latvijas kaza, Tīringas kazas
z/s Muižnieki	Valmieras novads	Zānes kaza

Biedrība 2014. gadā izrakstīja 93 izceļšanās sertifikātus vaislas dzīvniekiem – eksportam uz Igauniju, Lietuvu. Uzņemti 100 dzīvnieki ciltsgrāmatā, sertificēti 24 vaislinieki.

Lai popularizētu nozari – kazkopības saimniecības iesaistījušās Biedrības „Lauku ceļotāja” organizētos pasākumos „Apceļo laukus”. Sadarbībā ar Biedrību „Siera klubs” piedalījās pasākuma „Siera svētki Valmierā”. Sadarbībā ar LLKC un VLT realizēja ES projektu „Dzīvnieku ciltsvērtības un ģenētiskās kvalitātes noteikšana.”

Ģenētiskās kvalitātes novērtējums

Produktivitātes uzskaitē un eksterjera novērtēšana ir viens no galvenajiem pasākumiem dzīvnieku ciltsvērtības noteikšanā. Produktivitātes uzskaites kārtību nosaka Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas 2011.gada 05.jūlijā. MK noteikumi Nr.547 "Slaucamo govju un piena šķirņu kazu pārraudzības kārtība".

Selekcijas uzdevumu sasniegšanai un ciltsvērtības noteikšanai:

Piena kazām nosaka:

produktivitāti- izslaukums, olbaltuma un tauku daudzums, eksterjeru, kazas veselību (somatisko sūnu skaits) auglības īpašības, atnešanās vieglums, izcelšanās informāciju,

Vaislas āžiem nosaka:

Par galvenajiem vērtēšanas kritērijiem tiek uzskatīta āža meitu produktivitāte, un eksterjera vērtējums, vidēji gadā aplecināto kazu skaits, vidējais gadā dzimušo kazlēnu skaits, kazlēnu dzīvsvars pie dzimšanas. Informāciju apkopo biedrība.

Aprēķinot kazas ciltsvērtības indeksu vērā ņem:

Šķirnes populācijas vidējos piena produktivitātes rādītājus gadā, pa laktācijām, Kazas piena produktivitāti gadā, laktācijā. Aprēķinot indeksu vērā ņem piena kazas produktivitātes rādītājus standarta laktācijā.

Aprēķināšanas metodika

$$\text{Izslaukuma indekss} = \frac{\text{Piena izslaukums laktācijā} \times 100}{\text{Populācijas vidējais izslaukums gadā/laktācijā}}$$

$$\text{Piena tauku indekss} = \frac{\text{Piena tauku \% gadā/laktācijā} \times 100}{\text{Populācijas vidējais tauku \% gadā/laktācijā}}$$

$$\text{Olbaltumvielu indekss} = \frac{\text{Piena olbaltumvielu \% gadā/laktācijā} \times 100}{\text{Populācijas vidējais olbaltumvielu \% gadā/laktācijā}}$$

$$\text{Piena produktivitātes indekss} = \frac{\text{izslaukumu ind.} + \text{piena tauku ind.} + \text{olbaltumvielu indekss}}{3}$$

Latvijā populārāko piena kazāu šķirnēm aprēķinātie produktivitātes indeksi 2013. gada pārraudzībā esošām kazām

Šķirne	Kazas (n)	Indekss			
		Izslaukuma	Piena tauki	olbaltumvielu	Produktivitātes
LVK	342	48,1 – 140,1	39,4 – 157,9	44,2 – 147,9	74 - 126
ZK	122	60,5 – 165,9	63,9 – 155,1	72,9 – 143,8	78 - 123
AK	47	92,0 – 108,9	93,7 – 108,7	96,3 – 105,6	91 - 108
VBD	20	76,1 – 112,0	74,6 – 115,6	85,4 – 111,7	91 - 107
XX, XP	20	75,6 – 124,1	63,2 – 126,6	81,4 – 113,6	73 - 119

Vaislas āžu meitu piena produktivitāte

Vaislinieks	n	Izslaukums, kg	Piena tauki		Olbaltumvielas	
			kg	%	kg	%
24706440025	13	653	22.1	3.38	19.3	2.96
24706440028	42	617	22.0	3.62	18.4	3.00
30810040081	9	485	19.6	4.03	14.6	3.00
30810040118	12	447	18.3	4.11	12.7	2.88
38022540025	71	406	15.2	3.75	12.9	3.19
40048840004	38	540	24.4	4.53	15.1	2.80
42502840047	14	494	18.9	3.84	14.8	3.01
42741740009	74	593	22.5	3.85	18.3	3.10
42741740032	32	509	20.6	4.06	15.8	3.11
42741740035	17	551	19.8	3.67	16.6	3.06
42741740122	32	370	13.5	3.64	11.2	3.02
42741740144	17	360	12.9	3.56	10.5	2.94
44028840012	36	461	14.3	3.11	14.1	3.09
44040840019	29	562	25.8	4.58	20.5	3.64
44198340013	73	466	18.1	3.94	15.2	3.31
44893840005	66	424	16.3	3.89	13.5	3.21

Latvija 12 gadu laikā sertificēti 70 Latvijas kazas šķirnes vaislinieki, 64 Zānes šķirnes vaislinieki un 10 sertificēto vaislas āžu bioprodukts, kuru ievada no Francijas, 14 Alpu šķirnes vaislas āži un 3 sertificēto vaislas āžu bioprodukts, 12 Vācu baltās dižciltīgās kazas vaislas āži un 2 āžu bioprodukti, 10 Tīringas šķirnes vaislas āži, 10 Anglo Nūbijas šķirnes āži, 5 Čehu Baltāsšķirnes vaislas āži, 24 Būru šķirnes vaislas āži.

Kazu lineārā eksterjera novērtējums

- Eksterjeru vērtē visām pārraudzībā esošajām kazām pirmajā vai otrajā laktācijā no 20 atnešanās dienas līdz 7 laktācijas mēneša beigām.
- Kazu eksterjeru vērtē vienu reizi tās dzīves laikā.
- lineāri vērtē deviņas eksterjera pazīmes piešķirot punktus no 1 līdz 9
- ar mērlenti mēra kazas krūšu apkārtmēru un pupu garumu
- norāda eksterjera kļūdas, izmantojot atbilstošo kodu

Orientējošais punktu sadalījums katrai pazīmei

Tesmeņa priekšdaļa: 1 punkts – īsa, 5 – vidēji gara, **9 – gara (vēlamais),**

Tesmeņa pamatne: 1 punkts – pamatne zemāk par pupu pamatni, 5 punkti – pamatne vienādā augstumā ar pupu pamatni, **9 punkti – pupu pamatne slīpi virzīta uz augšu pret pupu pamatni vēlamais,**

Tesmeņa novietojums pret lecamo locītavu: 1 punkts – dziļš tesmeņa apakšējā mala zem lecamās locītavas līmeņa, **7 – normāls, tesmeņa apakšējā mala 5 – 7 cm virs lecamās locītavas līmeņa (vēlamais),** 9 – sekls – tesmeņa apakšējā mala 10 cm virs lecamās locītavas līmeņa,

Pupu formas: 1 punkts – ļoti resni, **5 punkti normāla vēlamā,** 9 punkti – ļoti smalka,

Pupu izvietojums pret zemi: (skats no aizmugures), 1 punkts – attālināts, **5 – normāls, taisni vēlamais,** 9 – ciešs,

Pupu izvietojums: (skats no sāniem) 1 punkts slīpi, **5 punkti stāvi pret tesmeņa priekšdaļu vēlamā pazīme,** 9 punkti pupu slīpums vērsts uz aizmuguri,

Tesmeņa aizmugurējais pieslēgums: 1 punkts – vājš – tesmenis atkāries, 5 – vidējs pieslēgums, **9 punkti - ciešs (vēlamais),**

Pakalkāju stāvotne: 1 punkts – ļoti slīpa, satuvinātas lecamās locītavas, **9 punkti – taisna vēlamā.**

piena kazu lineārās novērtējumu kopsavilkums par 2011 – 2014 gadu

Šķirne	Kazas (n)	krūšu apkārtm.,cm	pupu gar.,cm	tesm.priekšd.	tesm.pamatne	tesm.nov.pret lec.loc	pupu forma	pupu izviet.pret zemi	pupu izviet.	tesm aizmug. forma	tesmeens aizmug.pieslēg.	pakalkāju stāvotne
LVK	455	75,4	4,5	3,8	6,2	6,6	4,9	5,1	4,1	5,3	5,8	4,8
AK	150	80,9	4,4	4,5	6,6	6,7	5,5	5,7	4,3	5,2	5,9	4,8
ZK	351	80,1	5,2	4,0	6,7	6,8	4,9	5,3	4,1	5,3	6,3	4,9
TIR	30	81,3	5,5	3,3	7,0	6,4	4,9	5,1	4,5	5,0	6,1	5,3
CB	32	78,4	4,7	4,5	6,3	6,6	5,9	5,4	4,9	5,2	5,9	4,5
Optimālais			5	9	9	5	5	5	6	5	9	7

Vaislas āžu meitu eksterjera lineārā novērtējuma kopsavilkums 2011 – 2014 gads

Vaislinieka Nr.	Šķirne	Kazas (n)	krūšu apkārtm.,cm	pupu gar.,cm	tesm.priekšd.	tesm.pamatne	tesm.nov.pret lec.loc	pupu forma	pupu izviet.pret zemi	pupu izvietojums	tesm aizmug. forma	tesmeens aizmug.pieslēg	pakalpojumu stāvotne
1089821	VBD	2	79	6,5	3,5	7,5	6,5	4,5	5,5	4,5	5	6,5	4,5
300003	VBD	2	81,5	5	4,5	8	6	6	5,5	5	6,5	7	6
DE010610017587	BK	4	81,5	4	4	6,5	6,5	4,5	5	4	6,3	6	5,5
DE010670020332	AK	47	80,9	4,4	4,4	6,6	6,7	5,4	5,6	4,2	5,2	5,9	4,4
DE011620002064	TIR	26	82,1	5,5	3,6	7	6,4	4,8	5,1	4,5	5	6	5,5
DE011620002065	TIR	4	83,5	5,5	2,5	4	8	5	4,2	4	4,2	6,5	5,7
LT187001	CB	22	79,4	4,6	4,5	6,3	6,6	5,9	5,4	4,9	5,2	5,9	4,5
LT1870031	CB	1	82	5	5	7	7	5	5	5	8	7	5
LV004192640026	LVK	12	80	4,9	3,2	6,2	6,6	5,3	5	3,9	5,5	5,1	5
LV006885640057	LVK	2	74,5	4	4	6,5	8	6	5,5	3,5	5,5	4,5	5
LV006889040120	TIR	5	80,2	5	3,4	6	7,6	6	5	3,8	4,4	5,2	5,2
LV006889040133	LVK	15	77,8	4,2	3,6	6,3	6,7	5,7	5,5	4,1	4,5	5,5	4,4
LV008710740017	LVK	7	80,7	3,8	2,4	5,1	5,2	5,2	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7
LV008710740019	LVK	2	79,5	4	2	6,5	5	4	5	3	4,5	4,5	4,5
LV016079140385	ZK	5	82,5	4	3,8	6,6	6,8	4,4	5	4,2	4,4	5,8	5
LV024706440025	LVK	5	83,2	4,4	3,6	4,4	5,6	5	5	3,6	5,8	5	4,8
LV024706440247	LVK	1	78	5	5	5	7	5	6	4	5	6	5
LV030810040238	VBD	34	85,4	5,8	3,8	6,4	6,9	4,5	4,1	4,1	4,7	7	5,5
LV030810040309	AK	4	81,2	4	2,2	5,7	5,5	4,2	4,2	4	4,7	5,2	4,5
LV030810040329	VBD	18	83	6,5	3,6	6,6	6,8	4,5	4,5	4,3	4,4	6,5	5,5
LV030810040330	VBD	25	83,5	5,6	3,9	6,6	7	4,3	5,2	4,6	4,7	6,2	5
LV030810040347	AN	5	83,2	3,8	4,4	5,8	7,4	5,8	5	4	6,8	5,6	5,2
LV036870040003	ZK	3	85,6	5	4,3	6,6	7,3	5	5	4,3	4,6	5	4,6
LV038022540072	ZK	2	86	5,5	4,5	6,5	7	6	6	4	5	5	4,5
LV038022540073	ZK	20	82,3	5,1	4,3	6,5	7,5	5,1	5,4	4,3	4,8	5,7	4,7
LV038022540085	ZK	1	87	3	4	6	6	3	5	4	6	7	5
LV038022540147	ZK	7	85,1	4,4	4,1	5,8	6,1	4,5	5,1	4,1	4,5	6,7	5
LV038022540155	ZK	7	81,7	4,7	2,8	5,2	6,5	5,4	4,8	3,7	3,8	4,5	4,7
LV038022540180	ZK	34	77,2	5,9	4	7,1	6,9	4,9	5,5	4,2	5,5	6,5	5,2

Vaislinieka Nr.	Šķirne	Kazas (n)	krūšu apkārtm.,cm	pupu gar.,cm	tesm.priekšd.	tesm.pamatne	tesm.nov.pret lec.loc	pupu forma	pupu izviet.pret zemi	pupu izvietojums	tesm aizmug. forma	tesmeens aizmug.pieslēg	pakaļkāju stāvotne
LV038022540227	ZK	12	80	4,5	3,7	6	6,7	5,3	5,6	4	4,9	6	4,6
LV038256840033	ZK	6	82,5	4,8	3,6	6	6,6	4,1	4,8	4,3	5,6	4,6	5
LV038388740007	ZK	3	78,3	3,6	4,3	6,6	7,3	6,3	5	4,3	4,6	5,3	5
LV039180740019	ZK	52	76,6	5,4	4,1	7	6,8	4,1	5	4,2	5,9	6,9	5
LV042741740415	LVK	1	78	5	4	6	7	4	6	5	4	6	5
LV060255040092	TIR	14	81,3	5,3	4	5,7	6,2	5,4	5	3,7	4,9	5,4	5,2
LV044028840033	LVK	1	71	4	4	8	7	4	5	4	3	4	5
LV060255040096	TIR	20	81,7	5	4,4	6,4	6,2	5,1	5,5	4,4	4,7	5,8	5,1
LV044175940159	LVK	17	87,4	5	3,6	4,8	5,7	4,6	5,1	4,2	4,7	5,4	4,7
LV060349040073	LVK	14	76,2	5,3	4,5	5,9	7	6	5,3	4	5,7	6	4,6
LV044198340126	LVK	11	76,6	4,5	3,7	6,6	7,1	5,5	5,5	4	5	4,9	4
LV060736840002	ZK	1	77	6	4	7	4	5	6	3	5	6	5
LV046062340190	ZK	1	84	6	4	7	4	5	6	3	5	6	5
LV046062340387	ZK	9	82	4,4	4,7	7	6,8	8	5,6	4,3	5,6	6,3	5
LV046062340427	ZK	3	80,3	5	3,6	6	6	3,6	5	3,6	3,6	6,3	4

Kazu eksterjera lineārai vērtēšanai pakļauti visi pārraudzībā esošie piena un gaļas kazu ganāmpulki.

Veicot kazu eksterjera lineāro vērtēšanu būtiskākās eksterjera kļūdas, ko konstatēja dzīvniekiem ir: tesmens daļas atrofija, papildus pupi, pakaļkājas X

Kazeīna gēna polimorfisms Latvijā audzētām kazām

Kazeīna gēna nozīme: Piena šķirņu kazu genotipam var būt nozīmīga ietekme uz piena ražošanas īpašībām, īpaši α S1 kazeīna koncentrācija pozitīvi korelē ar kopējās sausas un koproteīna daudzumu pienā. Kazeīna saturs un sastāvs ir saistīts ar siera daudzuma pieaugumu, koagulācijas (recēšanas) laiku, recekļa cietību, siera cietēšanas ātrumu un biezpiena stingrību.

Vidējais kazeīna α S1 daudzums kazu pienā (Grosclaude F, Mahe M, et. al., 1987; Cosenza et. al., 2003, u.c.)

CSN1S1 (α S1) ir augstākā alēļu variabilitāte no visiem kazeīna gēniem – noskaidrotas 17 alēles.

Alēles	Ekspresija	α S1 daudzums gL ⁻¹
A B (B1;B2; B3; B4) C H;L;M	Stipra (spēcīga)	3.5-3.6
E	Vidējā	~1.1
F G D	Vāja	0.45
0 (01;02) N	nulle	x

Kazeīna α S1 pētījumi Latvijā audzētām kazām

Latvijā pirmo reizi 2014. gadā ir paņemti asins paraugi un nosūtīti uz Franciju dažādām tīršķirnes un krustojuma piena šķirnes kazām, lai noteiktu α S1 gēnu. Kopā bija nosūtīti 120 paraugi no kuriem 6 bija nederīgi. No analizētajiem paraugiem: 87 bija iegūti no kazām, 27 no āžiem.

Homozigoto dzīvnieku skaits pēc α S1 gēna

Genotipi	Kazas	Āži	Kopā	Genotipu biežums, %
AaG/AaG	1		1	0.88
B34/B34	4	8	12	10.53
E/E	2	1	3	2.63
F/F	8	2	10	8.77
Ab/Ab		5	5	4.39
Kopā	15	16	31	27.19

Gēna α S1 alēļu biežums Latvijā audzētām kazām

Alēles (n=10)	Kazas	Āži	Biežums, %
AaG	8		3.50
Ab	42	15	25.0
Ac	3		1.30
B1	16	3	8.30
B2	1		0.35
B34	27	21	21.1
E	24	6	13.4
F	49	9	25.4
O1	3		1.30
O2	1		0.35

Heterozigoto genotipu biežums pēc α S1 gēna

Genotipi (n=20)	Kazas (n=19)	Āži (n=8)	Kopā	Genotipu biežums, %
AaG/Ab	2		2	1.75
AaG/E	3		3	2.63
AaG/O2	1		1	0.88
Ab/Ab	2		2	1.75
Ab/B1	7	1	8	7.02
Ab/B34	6	1	7	6.14
Ab/E	7		7	6.14
Ab/F	15	3	18	15.79
Ab/O1	1		1	0.88
Ac/E	1		1	0.88
Ac/F	2		2	1.75
B1/B34	5	1	6	5.26
B1/F	3		3	2.63
B1/O1	1		1	0.88
B2/F	1		1	0.88
B34/E	2	2	4	3.51
B34/F	5	1	6	5.26
B34/O1	1		1	0.88
E/F	7	1	8	7.02
B1/E	1		1	0.88

DNS analīžu rezultāti tiks izmantoti Latvijā audzēto piena kazu šķirņu ģenētisko resursu populācijas izpētei.

Apzināt Latvijas šķirnes ģenētisko resursu programmā iekļauto kazu izcelšanos un ģenētisko daudzveidību.

Gēni α S1 tika noteikti ZS Berzi, ZS Birznieki, ZS Baroni, ZS Lejnieki, ZS Meždruvas-1, SIA Licīši LTD, PS Rāznieki.

Nekļūdīga, tālejoša un produktīva ciltsdarba veikšanai audzētāju organizācijai ir nepieciešama ticama dzīvnieku izcelšanās informācija un produktivitāti raksturojošo genotipu noskaidrošana vaisliniekiem.

Ievestie Holandes Zānes šķirnes vaislas aži

NL100157037111 Erwin dzimis: 24.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/269d-1459kg-4,63% (t)- 3,45% (olbv.) – Ind-131

Mātes piena produktivitāte:

Lak.4/303d-1495kg-2,96% (t)- 2,96% (olbv.) – Ind-86

Īpašnieks: ZS Meždruvas-1, Garkalnes novads

NL100157737110 Edwin dzimis: 24.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/269d-1459kg-4,47% (t)- 3,26% (olbv.) – Ind-124

Mātes piena produktivitāte:

Lak.4/303d-1495kg-2,96% (t)- 2,96% (olbv.) – Ind-86

Īpašnieks: ZS Meždruvas-1, Garkalnes novads

NL100157937107 Edward dzimis: 23.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.1/312d-1728kg-3,96% (t)- 3,73% (olbv.) – Ind-136

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/263d-855kg-3,94% (t)- 3,21% (olbv.) – Ind-89

Īpašnieks: ZS Meždruvas-1, Garkalnes novads

NL100157637144 Emiel dzimis: 27.02.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/277d-1696kg-3,66% (t)- 3,14% (olbv.) – Ind-124

Mātes piena produktivitāte:

Lak.3/284d-1293kg-3,89% (t)- 3,10% (olbv.) – Ind-94

Īpašnieks: ZS Muižnieki, Valmieras novads

NL100157937108 Eduard dzimis: 23.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.1/312d-1728kg-3,96% (t)- 3,73% (olbv.) – Ind-136

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/263d-855kg-3,94% (t)- 3,21% (olbv.) – Ind-89

Īpašnieks: ZS Meždruvas-1, Garkalnes novads

NL100001643071 Tragokeros Volusi dzimis: 28.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.2/297d-1292kg-4,63% (t)- 3,34% (olbv.) – Ind-111

Mātes piena produktivitāte:

Īpašnieks: ZS Lejnieki, Mālpils novads

NL100001041662 Hircus Nevada dzimis: 12.02.2012

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.4/259d-1067kg-4,04% (t)- 3,01% (olbv.) – Ind-85

Mātes piena produktivitāte:

Lak.2/297d-1292kg-4,63% (t)- 3,34% (olbv.) – Ind-157

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100037788771 Passion 4 Tiberias dz.: 20.04.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.2/258d-1257kg-4,06% (t)- 3,13% (olbv.) – Ind-107

Mātes piena produktivitāte:

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010660795 Gerko 103 dzimis:16.02.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.2/258d-1257kg-4,06% (t)- 3,13% (olbv.) – Ind-107

Mātes piena produktivitāte:

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100001143069 Tragokeros Collatinus

Dzimis: 27.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/284d-1293kg-3,89% (t)- 3,10% (olbv.) – Ind-94

Mātes piena produktivitāte:

Lak.4/345d-1885kg-4,15% (t)- 3,56% (olbv.) – Ind-132

Īpašnieks: ZS Muižnieki, Valmieras novads

NL100010960789 Gerko 100 dzimis:21.04.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/284d-1293kg-3,89% (t)- 3,10% (olbv.) – Ind-94

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/306d-1449kg-4,72% (t)- 3,58% (olbv.) – Ind-157

Īpašnieks: ZS Lejnieki, Mālpils novads

NL100048827700 Passion 4 Germanius

Dzimis: 01.03.3024

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.4/302d-1804kg-4,24% (t)- 3,60% (olbv.) – Ind-143

Mātes piena produktivitāte:

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100166650082 Tsjepp. Jan 67 dzimis: 29.01.2014

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.4/302d-1804kg-4,24% (t)- 3,60% (olbv.) – Ind-143

Mātes piena produktivitāte:

Lak.2/294d-1532kg-4,33% (t)- 3,20% (olbv.) – Ind-125

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

Ievestās Holandes Zānes šķirnes vaislas kazu mātes

NL100010260773 Lisje 37 dz.: 25.02.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/305d-1775kg-5,05% (t)- 3,26% (olbv.) – Ind-147

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/270d-1001kg-3,03% (t)- 3,44% (olbv.) – Ind-91

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010360787 Lisje 44 dzimusi:15.03.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/305d-1775kg-5,05% (t)- 3,26% (olbv.) – Ind-147

Mātes piena produktivitāte:

Lak.2/301d-1874kg-4,40% (t)- 3,28% (olbv.) – Ind-154

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010660793 Lisje 47 Dzimusi: 08.06.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/284d-1293kg-3,89% (t)- 3,10% (olbv.) – Ind-94

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/222d-991kg-3,93% (t)- 3,52% (olbv.) – Ind-125

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010460784 Lisje 41 dzimusi:10.03.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/305d-1775kg-5,05% (t)- 3,26% (olbv.) – Ind-147

Mātes piena produktivitāte:

Lak.2/305d-1855kg-4,40% (t)- 3,25% (olbv.) – Ind-150

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010760785 Lisje 42 dzimusi:05.03.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/284d-1293kg-3,89% (t)- 3,10% (olbv.) – Ind-94

Mātes piena produktivitāte:

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

NL100010060779 Lisje 39 dzimusi: 28.02.2013

Tēva mātes produktivitāte:

Lak.3/305d-1775kg-5,05% (t)- 3,26% (olbv.) – Ind-147

Mātes piena produktivitāte:

Lak.1/269d-1081kg-3,65% (t)- 3,29% (olbv.) – Ind-105

Īpašnieks: IK Caprine, Talsu novads

Francijā atlasīto vaislinieku bioproduktu vecāku piena produktivitātes un kvalitātes rādītāji

Vaislinieka idenf. Nr	Šķirne	Vaislinieka mātes piena produktivitātes un kvalitātes rādītāji			
		Slaukšanas dienas	Izslaukums kg	Piena tauku saturs	Olbaltumvielu saturs
FR51530960001	AK	311	1315	3,23	3,51
FR7480204020	AK	298	1476	3,31	3,31
FR16198180333	AK	278	1078	4,14	3,29
FR57016508031	ZK	218	1030	3,72	3,29
FR8503905312	ZK	312	1238	3,52	3,25
FR7937205003	ZK	284	1095	3,79	3,36
FR4203904106	ZK	293	947	3,26	3,03
FR7913798031	ZK	303	1871	3,58	2,89
FR8503999203	ZK	292	1095	3,09	2,71
FR7913701019	ZK	269	1044	3,93	3,35

Secinājumi:

1. Turpmākiem 5 gadiem Zānes šķirnes vaislinieki Latvijā ir ievesti pietiekošā daudzumā, lai atrisinātu radušos tuvradniecības problēmu. Ir iespējas izveidot jaunas līnijas – uzlabojot esošās šķirnes produktivitātes rādītājus.
2. Ir jāturpina iepirkt Alpu šķirnes vaisliniekus.
3. Latvijā nav palicis neviens tīršķirnes Tīringas vaislas āzis.

Būru šķirnes pārraudzības rezultāti 2013 – 2014 gads

Latvijā gaļas kazu audzēšana ir aizsākusies 2005.gadā, kad no Vācijas 2 saimniecības iegādājas būru šķirnes dzīvniekus. Pasaulē populārākā gaļas kazu šķirne ir Būru šķirnes kazas.

- Gaļas kazu pārraudzība Latvijā tiek veikta atbilstoši biedrības izstrādātai ciltsdarba programma „Ciltsdarba programma Būru šķirnes kazām 2013 – 2018 gadam”.
- Nosaka MK noteikumi Nr. 637 „Gaļas kazu pārraudzības kārtība”.
- Uz 01.07.2014 gadu Latvijā gaļas šķirnes kazu pārraudzībā ir iesaistījušās 3 saimniecības (ZS Berzi Talsu novads, ZS Ozoliņi Mālpils novads, Mārīte Kūlaine Grobiņas novads, bet 2 saimniecībās tiek uzsākta gaļas kazu pārraudzība.
- Latvijā no visiem reģistrētiem dzīvniekiem 15% ir tīršķirnes dzīvnieki.

Gaļas kazu un to krustojuma dzīvnieku attīstība Latvijā(LDC)

Gads	Reģistrētas uz gada 01.01.datumu			Dzīvi dzīvnieki uz gada 31.12. datumu		
	Kopā	Kazas	Āži	Kopā	Kazas	Āži
2006	4	2	2	4	2	2
2007	17	8	9	16	8	8
2008	96	64	32	89	62	27
2009	167	109	58	155	103	52
2010	243	156	87	215	144	71
2011	381	237	144	276	185	91
2012	613	350	263	398	255	143
2013	740	430	310	417	285	132
2014	368	257	111	129	96	33

Būru kazas izcelsmes vieta ir Dienvidāfrika. Vēsturiskos rakstos jau minēts, ka Ugandas rietumos šīs šķirnes kazas ievestas pirms 1200 gadiem. Eiropā Būru kazu audzēšanu attīstīja afrikāņi kontinenta dienvidos. Mērķis bija iegūt izturīgu, piemērotu vietējiem Āfrikas apstākļiem gaļas dzīvnieku ar augstu dzimstību.

Šķirnei raksturīgs īss, balts apmatojums, tumši pigmentēta āda, galvas un plecu daļa sarkani brūns apmatojums. Dzīvnieki ir ātraudzīgi, ar labu barības izmantošanu. Dzīvniekiem raksturīga izteikta, labi muskuļota krūšu daļa. . Būru šķirnes āžus var izmantot arī krustošanai ar citām radniecīgām piena kazu šķirnēm, ņemot vērā, ka kazlēnu dzīvsvars piedzimstot būs par 10 -18 % lielāks kā piena kazām. Tāpēc krustošanai jāizvēlas lielas kazas ar labi attīstītu krusta daļu, kurām parasti ir novērotas vieglas dzemdības.

Šķirnes produktivitātes rādītāji:

Auglība 180 - 200 %

Kazlēnu dzīvsvars pieaugums diennaktī 180 -230 gr;

Kazu mātes dzīvsvars 65 – 75 kg, augums skaustā 65 – 75 cm;

Vaislas āžu dzīvsvars 90 – 100 kg, augums skaustā 75 – 90 cm;.

Atražošanas spēju novērtējums kazu mātēs 2014. gada pārraudzības periods

Kazu māšu grupa	Kazu māšu skaits	Kazlēnu ieguve %	Dzīvm. Pieaugums uz 1 kazu māti 50 d/v (g)
Piena kazas	15	125	158
BK 50%	32	113	160
BK 75%	23	117	167
BK 100%	19	126	172
Vidējais Republikā	89	120	164

Vidējie kazlēnu produktivitātes rādītāji

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)
Piena kazas	15	2.320	10.300	158
BK 50%	36	3.396	11.843	160
BK 75%	25	3.196	12.177	167
BK 100%	23	2.712	11.560	172
Vid.	99	2.906	11.470	164

Vidējie kazlēnu produktivitātes rādītāji (āzīši)

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)
Piena kazas	7	2.271	-	-
BK 50%	23	3.169	12.240	163
BK 75%	13	3.323	10.970	165
BK 100%	17	2.700	12.300	177
Vid.	60	2.865	11.836	168

Vidējie kazlēnu produktivitātes rādītāji (kaziņas)

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)
Piena kazas	8	2.363	10.300	158
BK 50%	13	3.723	11.538	156
BK 75%	12	3.058	11.516	169
BK 100%	6	2.616	10.933	166
Vid.	39	2.940	11.071	162

Sertificēto vaislas āžu produktivitātes novērtējums

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV060768840041	Kaziņas	8	2.363	10.300	158
	Āzīši	7	2.271	-	-
	Vidēji	15	2.320	10.300	158

Auglība 85%

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
DE010610017607	Kaziņas	3	4.130	13.060	178
	Āzīši	2	4.100	13.100	180
	Vidēji	5	4.120	13.080	179

Auglība 85%

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV050527440021	Kaziņas	3	4.333	12.250	158
	Āzīši	3	4.160	12.466	166
	Vidēji	6	4.246	12.030	162

Auglība 120%

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
DE010100983905	Kaziņas	1	3.300	12.200	178
	Āzīši	2	5.000	13.250	165
	Vidēji	3	4.430	12.900	169

Auglība 166%

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV060768840015	Kaziņas	8	2.750	11.475	175
	Āzīši	12	3.080	11.016	174
	Vidēji	20	2.950	11.200	174

Auglība 95%

Būru šķirnes vaislas āži no Vācijas

DE011046008474 Jali 72 BK 100%, dzimis:03.04.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 254 g; 90 120d: 197g

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 228 g; 90 120d: 229g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 286 g

Īpašnieks: ZS Bērzi, Talsu novads

DE011046008478 Jasiri 72 BK 100%,dzimis:30.05.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 264 g; 90 120d: 195g

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 228 g; 90 120d:229g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 265 g

Īpašnieks: ZS Ozoliņi, Mālpils novads

DE011046008443 o.N. 72 BK 100%, dzimis: 22.07.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 212 g; 90 120d: 188g

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 251 g; 90 120d:254g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 240 g

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

DE011046008481 Benn 72 BK 100%, dzimis: 29.07.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 216 g; 90 120d: 197g

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 251 g; 90 120d:254g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 220 g

Īpašnieks: ZS Kļavnieki, Dundagas novads

DE011046008483 Tedros BK 100%dzimis: 06.01.2014

Īpašnieks: ZS Muižnieki, Valmieras novads

DE011046008487 Tībor BK 100%, dzimis: 07.01.2014

Produktivitāte: 40 – 50d: 206 g; 90 120d: 170g

Tēva produktivitāte: 90 - 120d:322g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 206 g

Īpašnieks: ZS Kļavnieki, Dundagas novads

DE010800636500 BK 100%, dzimis: 04.12.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 188 g;

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 264 g;

Mātes roduktivitāte:

Īpašnieks: ZS Bērzi, Talsu novads

DE010800636497 BK 100%, dzimis: 04.12.2013

Produktivitāte: 40 – 50d: 280 g;

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 264 g;

Mātes roduktivitāte:

Īpašnieks: ZS Ozoliņi, Mālpils novads

Būru šķirnes vaislas kazas

DE010800494196 dzimusi: 11.10.2013

BK 100%

Produktivitāte: 40 – 50d: 222 g;

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 200g

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 180 g

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

DE010800560163 dzimusi: 09.2013

BK 100%

Produktivitāte: 40 – 50d: 235 g;

Tēva produktivitāte:

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 277 g

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

DE010800560166 dzimusi: 19.10.2013

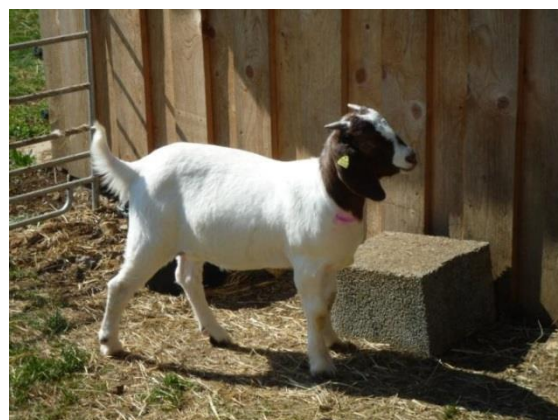
BK 100%

Produktivitāte: 40 – 50d: 253 g;

Tēva produktivitāte:

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 284 g

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

DE010800636499 dzimusi: 04.12.2013

BK 100%

Produktivitāte: 40 – 50d: 246 g;

Tēva produktivitāte: 40 – 50d: 264 g;

Mātes roduktivitāte: 40 – 50d: 275 g

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

DE011046008441 dzimusi: 04.01.2014

BK 100%

Īpašnieks: Māris Kaņeps, Valmieras novads

Latvijā pirmo reizi 2003. gadā šīs šķirnes bioprodukts tika iegādāts Vācijā. Bet 2005. gadā ZS Kannenieki un ZS Bērzi no Vācijas atveda pirmos 4 dzīvniekus. Laika periodā no 2005 gadam līdz 2014 Latvijā šīs šķirnes vaislas dzīvnieki ir importēti 91 dzīvnieks no kuriem 24 ir vaislas āži un 67 vaislas kazas.

Biedrība 2014. Gadā atlasīja Vācijā 8 tīršķirnes Būru šķirnes vaislas āžus no 4 neradnieciskām līnijām.

Latvijas kazas šķirnes (ģenētisko resursu programmā) iekļauto kazu ģenētiskais novērtējums

Par Latvijas lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskiem resursiem uzskatām tikai lokāli adoptētas šķirnes, kuras laika gaitā izveidotas no vietējiem dzīvniekiem. Izvērtējot 2012 – 2014 gada pieteiktos dzīvniekus biedrība izvērtēja 39 Latvijas vietējās kazas, 2 sertificētus vaislas āžus, varam secināt: ka vidējā dzīvmasa kazu mātēm ir 49 kg, skausta augstums 72 cm.

Prasības Latvijas vietējās kazas šķirnes atbilstības izvērtēšanas saglabāšanai un attīstībai:

- ✓ Dzīvnieku izcelšanās ir zināma vismaz māte un tēvs, pamatojoties uz iesniegtiem ciltsdokumentiem un informācijas no LDC;
- ✓ Dzīvnieku izcelsmē ir vismaz 75 % Latvijas vietējo kazu šķirnes, pārējā asinība pieļaujama AK, TOG, TIR, ZK šķirnes;
- ✓ Izcelšanās – mātes un tēva šķirne – Latvijas vietējā kaza, otrā paaudzē pieļaujamas radniecīgo šķirņu – AK, TOG, TIR, ZK kazu asinis 50 %

Programmā iekļauto kazu šķirnes asinības struktūra:

LVK asinība	Dzīvnieku skaits	%
100%	6	15,4
≥ 75%	18	46,2
≤ 75%	15	38,4

Prasības kazu mātēm:

Piena produktivitāte vienā no standartlaktācijā (240 – 305 dienas) vismaz 400 kilogrami piena, tauku saturs 3,80 %, olbaltumvielas 2,90 %.

Pieļaujams tauku un olbaltuma satura prasību samazinājums: tauku saturs nav zemāks par 3,50 % , olbaltuma saturs nav zemāks par 2,70 %, ja izslaukums vērtējamā laktācijā ir par 10% lielāks nekā noteikts prasībās.

Kazu piena produktivitātes un kvalitātes novērtējums pa laktācijām

Laktācija	Kazas (n)	Slaušanas dienas	Izslaukums kg	Piena tauku %	Piena tauki kg	Olbaltv. %	Olbv. kg	SŠS
1.	14	293	431	4.23	18.1	3.39	14.7	795
2.	14	291	407	4.35	17.8	3.26	13.3	423
3.	13	300	428	4.50	19.3	3.30	14.1	543
4.	13	288	482	4.60	22.2	3.21	15.5	985
5.	17	280	486	4.36	21.0	3.14	15.1	1265
6.	8	288	479	4.34	20.8	3.18	15.2	761
7 ≤	8	280	479	4.35	20.9	3.18	15.8	1095
Vid.	87	289	453	4.39	19.9	3.24	14.7	795

Prasības vaislas āžiem: Vaislas āzis nav jaunāks par 12 mēnešiem, ir sertificēts vaislas āzis.

Vaislas āžu meitu piena produktivitātes novērtējums

Vaislas āzis idenf. Nr.	Kazas (n)	Slaukšanas dienas	Izslaukums kg	Piena tauku %	Olbaltv. %	SŠS
LV024706440133	2	260	643	3.78	3.00	1320
LV042741740122	16	264	552	3.12	2.82	1070

Secinājumi:

1. Ģenētisko resursu programmā nav iekļauti visi pēc programmas atbilstošie dzīvniekie - dzīvnieku īpašnieki nevēlas uzņemties papildus administrēšanas slogu.
2. Ģenētisko resursu dzīvnieki atrodas z/s Bērzi, z/s Līvi, SIA Šīļi, p/s Poriņi, p/s Lielgrodes saimniecībās.
3. Uzlabojot ģenētisko resursu kazu iena produktivitāti un kvalitāti ir pasliktinājusies dzīvnieku fenotipiskais novērtējums – pasliktinās dzīvnieka raksturīgais apmatojuma garums un nokrāsa, neveidojas pavilna.
4. Uzlabotas eksterjera pazīmes: pakaļkāju stāvotne, tesmens forma un pieslēgums.

